

ข้อกำหนดของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย
ฉบับที่ ๒๒
ว่าด้วยการรายงานเหตุการณ์ด้านความปลอดภัยในการบินพลเรือน

โดยที่แผนนิรภัยในการบินพลเรือนแห่งชาติกำหนดให้สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทยจัดทำข้อกำหนดเกี่ยวกับระบบการรายงานเหตุการณ์ด้านความปลอดภัยในการบินพลเรือนภาคบังคับ และระบบการรายงานเหตุการณ์ด้านความปลอดภัยในการบินพลเรือนภาคสมัครใจ เพื่อใช้เป็นกลไกในการรายงานและเก็บรวบรวมข้อมูลด้านความปลอดภัยจากองค์กรด้านการบินพลเรือนและผู้ทำการบิน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕/๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเดินอากาศ (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ ผู้อำนวยการสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย จึงออกข้อกำหนดในเรื่องการรายงานเหตุการณ์ด้านความปลอดภัยในการบินพลเรือนไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อกำหนดนี้เรียกว่า “ข้อกำหนดของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย ฉบับที่ ๒๒ ว่าด้วยการรายงานเหตุการณ์ด้านความปลอดภัยในการบินพลเรือน”

ข้อ ๒ ข้อกำหนดนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยสี่สิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาข้อบังคับ ข้อกำหนด ประกาศ ระเบียบ และคำสั่งอื่นใด ในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในข้อกำหนดนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อกำหนดนี้ ให้ใช้ข้อกำหนดนี้แทน

ข้อ ๔ ในข้อกำหนดนี้

“เหตุการณ์ด้านความปลอดภัย” (Occurrence) หมายความว่า เหตุการณ์อย่างหนึ่งอย่างใดที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในการบินพลเรือนที่เกิดขึ้นภายในราชอาณาจักร หรือเกิดขึ้นภายนอกราชอาณาจักร แต่เกี่ยวข้องกับองค์กรด้านการบินพลเรือนของไทย ดังต่อไปนี้

(๑) เหตุการณ์ที่ทำให้เกิดอันตรายหรือความเสียหายต่ออากาศยาน บุคคลหรือทรัพย์สินในอากาศยาน บุคคลอื่นหรือทรัพย์สินอื่น

(๒) เหตุการณ์ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่ออากาศยาน บุคคลหรือทรัพย์สินในอากาศยาน หรือบุคคลอื่นหรือทรัพย์สินอื่น หากเหตุการณ์นั้นไม่ได้รับการจัดการอย่างเหมาะสม

(๓) อุบัติเหตุ อุบัติการณ์ และอุบัติเหตุรุนแรง

“อุบัติเหตุ” (Accident) หมายความว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการของอากาศยานอันเป็นผลให้อากาศยานได้รับความเสียหายหรือสูญหาย หรือมีบุคคลได้รับอันตรายแก่ชีวิตและร่างกาย ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์ของอากาศยานประกาศกำหนด

“อุบัติการณ์” (Incident) หมายความว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการของอากาศยาน ซึ่งมีผลกระทบหรืออาจมีผลกระทบต่อความปลอดภัยของการปฏิบัติการดังกล่าว แต่ไม่รวมถึงอุบัติเหตุ

“อุบัติการณ์รุนแรง” (Serious Incident) หมายความว่า อุบัติการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกรณีแวดล้อมที่มีความเป็นไปได้สูงที่จะเกิดอุบัติเหตุขึ้นตามที่คณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์ของอากาศยานประกาศกำหนด

“ปัจจัยอันตราย” (Hazard) หมายความว่า สถานะการณ์หรือวัตถุใด ๆ ซึ่งมีโอกาสที่จะก่อให้เกิดความไม่ความปลอดภัยในการบินพลเรือน เช่น การเกิดอุบัติเหตุ อุบัติการณ์ อุบัติการณ์รุนแรง การบาดเจ็บ การเสียหายของทรัพย์สิน

“องค์กรด้านการบินพลเรือน” (Civil Aviation Organization) หมายความว่า องค์กรซึ่งปฏิบัติการในราชอาณาจักร ดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้ดำเนินการเดินอากาศ
- (๒) ผู้ดำเนินการเดินอากาศต่างประเทศที่บินเข้ามาหรือออกจากประเทศไทย
- (๓) ผู้ดำเนินงานสนามบินสาธารณะ
- (๔) ผู้ให้บริการการจัดการจราจรทางอากาศ
- (๕) ผู้ให้บริการระบบสื่อสาร ระบบช่วยการเดินอากาศ และระบบติดตามอากาศยาน
- (๖) สถาบันฝึกอบรมด้านการบินที่มีการปฏิบัติการบิน
- (๗) ผู้ดำเนินการหน่วยซ่อม
- (๘) ผู้ได้รับใบอนุญาตผลิตอากาศยาน และส่วนประกอบสำคัญของอากาศยาน
- (๙) ผู้ได้รับใบรับรองแบบอากาศยาน และส่วนประกอบสำคัญของอากาศยาน
- (๑๐) ผู้ทำการบินทั่วไปด้วยเครื่องบินที่มีใบสมควรเดินอากาศแบบมาตรฐานที่มีมวลวิ่งขึ้นสูงสุดตั้งแต่ ๕,๗๐๐ กิโลกรัมขึ้นไป หรือมีที่นั่งผู้โดยสารเกินกว่า ๙ ที่นั่ง หรือเครื่องบินที่ติดตั้งเครื่องยนต์แบบกังหันไอพ่น (Turbojet Engine) อย่างน้อยหนึ่งเครื่องยนต์

“ผู้ทำการบิน” (Operator) หมายความว่า บุคคลหรือองค์กรที่ปฏิบัติการบินเพื่อการทำงานทางอากาศ หรือทำการบินทั่วไปนอกเหนือจากองค์กรด้านการบินพลเรือน

“การบินทั่วไป” (General Aviation) หมายความว่า การปฏิบัติการของอากาศยานนอกเหนือจากการขนส่งทางอากาศเพื่อการพาณิชย์และการทำงานทางอากาศ

“การทำงานทางอากาศ” (Aerial Work) หมายความว่า การปฏิบัติการของอากาศยานเพื่อการบริการอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นการเฉพาะ เช่น การเกษตร การก่อสร้าง การถ่ายภาพ การสำรวจ การสังเกตการณ์ การลาดตระเวน การบินทดสอบ การโฆษณาโดยใช้อากาศยาน หรือการลากเครื่องร่อนหรือลากป้ายโฆษณา

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย

หมวด ๑
การรายงานเหตุการณ์ด้านความปลอดภัยภาคบังคับ
(Mandatory Occurrence Reporting)

ข้อ ๕ เมื่อมีเหตุการณ์ด้านความปลอดภัยภาคบังคับตามที่กำหนดไว้ในภาคผนวก ก แนบท้ายข้อกำหนดนี้เกิดขึ้น ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการของตน หรือเป็นเหตุการณ์ที่ได้รับรู้ เนื่องมาจากการปฏิบัติงานของตน ให้องค์กรด้านการบินพลเรือนและผู้ทำการบินจัดทำรายงานเบื้องต้น (Initial Report) ของเหตุการณ์ด้านความปลอดภัยภาคบังคับนั้น และส่งให้กับสำนักงานโดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกิน ๗๒ ชั่วโมง นับจากทราบเหตุการณ์ดังกล่าว

หากเหตุการณ์ด้านความปลอดภัยตามวรรคหนึ่งถือได้ว่าเป็นอุบัติเหตุ หรืออุบัติการณ์รุนแรง ให้องค์กรด้านการบินพลเรือนและผู้ทำการบินแจ้งเหตุการณ์ (Notify) มายังสำนักงานโดยไม่ชักช้า และจัดทำ รายงานเบื้องต้น (Initial Report) ของเหตุการณ์ด้านความปลอดภัยส่งให้สำนักงานภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับจากทราบเหตุการณ์ดังกล่าว

ข้อ ๖ เมื่อส่งรายงานตามข้อ ๕ แล้ว องค์กรด้านการบินพลเรือนต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีกระบวนการในการตรวจสอบข้อเท็จจริงและวิเคราะห์เหตุการณ์ด้านความปลอดภัย (Occurrence Analysis) เพื่อระบุปัจจัยอันตราย (Hazard Identification) และประเมินความเสี่ยงด้านความปลอดภัย (Safety Risk Assessment) จากเหตุการณ์ด้านความปลอดภัยตามข้อ ๕ โดยสามารถพิจารณาดำเนินการ เป็นรายเหตุการณ์หรือกลุ่มของเหตุการณ์ได้ตามที่เห็นสมควร

(๒) กำหนดมาตรการจัดการความเสี่ยง (Risk Control Measure) ซึ่งเป็นมาตรการเชิงป้องกัน (Preventive Action) หรือมาตรการแก้ไข (Corrective Action) เพื่อลดความเสี่ยงตามสมควร โดยพิจารณา จากผลลัพธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์เหตุการณ์ด้านความปลอดภัยตาม (๑)

ข้อ ๗ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามข้อ ๖ องค์กรด้านการบินพลเรือนอาจประสานขอข้อมูลที่ จำเป็น หรือดำเนินการวิเคราะห์เหตุการณ์ด้านความปลอดภัยร่วมกันกับองค์กรด้านการบินพลเรือนรายอื่น ๆ หรือผู้ทำการบินที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ได้ โดยจะต้องพิทักษ์ข้อมูลสารสนเทศและแหล่งที่มา ของข้อมูลด้านความปลอดภัยที่ได้จากการดำเนินการดังกล่าว ตามข้อ ๑๖

กรณีที่องค์กรด้านการบินพลเรือนไม่ได้รับความร่วมมือจากตามวรรคหนึ่ง ให้บันทึกไว้ เป็นหลักฐานไว้ในระบบการจัดการด้านนิรภัยขององค์กรด้านการบินพลเรือนนั้น

ข้อ ๘ ในกรณีที่เหตุการณ์ด้านความปลอดภัยตามข้อ ๕ ผ่านกระบวนการตรวจสอบข้อเท็จจริง และวิเคราะห์เหตุการณ์ด้านความปลอดภัยในข้อ ๖ แล้ว พบว่ามีความเสี่ยงซึ่งส่งผลกระทบต่อความปลอดภัย ในการดำเนินงานของตนอย่างมีนัยสำคัญ หรือมีความเสี่ยงด้านความปลอดภัยในการบิน (Aviation Safety Risk) อย่างมีนัยสำคัญอันเกิดจากการดำเนินงานของตน ให้องค์กรด้านการบินพลเรือนจัดทำรายงานเหตุการณ์ ด้านความปลอดภัยภาคบังคับฉบับสมบูรณ์ (Final Report) และส่งให้สำนักงานภายใน ๖๐ วัน นับจากวันที่ส่ง รายงานเบื้องต้นของเหตุการณ์นั้นมายังสำนักงานตามข้อ ๕

ข้อ ๙ ในกรณีที่องค์กรด้านการบินพลเรือนไม่สามารถส่งรายงานเหตุการณ์ด้านความปลอดภัยภาคบังคับฉบับสมบูรณ์ (Final Report) ตามข้อ ๘ ให้สำนักงานได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้องค์กรด้านการบินพลเรือนนั้นแจ้งให้สำนักงานทราบก่อนครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าว พร้อมชี้แจงเหตุผล และให้ดำเนินการส่งรายงานดังกล่าวให้สำนักงานภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ครบกำหนดตามข้อ ๘ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นซึ่งมิใช่ความผิดของตนและได้แจ้งให้สำนักงานทราบแล้ว

หมวด ๒

การรายงานเหตุการณ์ด้านความปลอดภัยภาคสมัครใจ (Voluntary Occurrence Reporting)

ข้อ ๑๐ เมื่อมีเหตุการณ์ด้านความปลอดภัยนอกเหนือจากเหตุการณ์ด้านความปลอดภัยภาคบังคับตามข้อ ๕ เกิดขึ้น หรือเมื่อมีข้อมูลอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อการบินพลเรือน รวมถึงการพบเห็นปัจจัยอันตรายในการบิน องค์กรด้านการบินพลเรือนและผู้ทำการบินอาจจัดส่งรายงานของเหตุการณ์ด้านความปลอดภัยนั้น ให้แก่สำนักงานเพื่อนำไปใช้ในการส่งเสริมและการพัฒนาระบบความปลอดภัยในการบินพลเรือนของประเทศต่อไป

ข้อ ๑๑ หลังจากได้รับรายงานตามข้อ ๑๐ สำนักงานอาจร้องขอให้องค์กรด้านการบินพลเรือนและผู้ทำการบิน ดำเนินกระบวนการตรวจสอบข้อเท็จจริงและวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมหรือแบ่งปันความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวกับมาตรการที่ใช้ในการป้องกันหรือแก้ไขเหตุการณ์ด้านความปลอดภัยนั้นก็ได้

ข้อ ๑๒ บุคคลหรือองค์กรอื่นนอกจากองค์กรด้านการบินพลเรือนและผู้ทำการบินอาจรายงานเหตุการณ์ด้านความปลอดภัยที่ตนรับทราบมายังสำนักงานได้โดยตรงในนามของบุคคลหรือองค์กรนั้นก็ได้

หมวด ๓

การติดตามผล (Follow-up)

ข้อ ๑๓ ให้องค์กรด้านการบินพลเรือนดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรการจัดการความเสี่ยงที่ปรากฏในรายงานเหตุการณ์ด้านความปลอดภัยภาคบังคับฉบับสมบูรณ์ โดยให้สำนักงานกำกับติดตามการดำเนินการดังกล่าวให้เกิดประสิทธิผล

ข้อ ๑๔ สำนักงานมีอำนาจสั่งให้องค์กรด้านการบินพลเรือน ผู้ทำการบิน หรือบุคคลหรือองค์กรอื่นนอกจากองค์กรด้านการบินพลเรือนส่งข้อมูลเพิ่มเติมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ด้านความปลอดภัยได้ตามที่เห็นสมควร

หมวด ๔

การรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศด้านความปลอดภัย (Collection and Storage of Safety Data and Information)

ข้อ ๑๕ องค์กรด้านการบินพลเรือนต้องจัดให้มีระบบการรายงานเหตุการณ์ด้านความปลอดภัย ภาวะบังคับและภาคสมัครใจ โดยให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของระบบการจัดการด้านนิรภัยของตนเพื่อใช้ในการรวบรวม และจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศด้านความปลอดภัยที่ได้จากการรายงานและการวิเคราะห์เหตุการณ์ ด้านความปลอดภัย รวมทั้งข้อมูลและสารสนเทศใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับเหตุการณ์ด้านความปลอดภัยทั้งหมด อย่างเป็นระบบ

ระบบการรายงานเหตุการณ์ด้านความปลอดภัยภาวะบังคับและภาคสมัครใจตามวรรคหนึ่ง อาจรวมกับอยู่ในระบบเดียวกันได้

หมวด ๕

การพิทักษ์ข้อมูลและสารสนเทศด้านความปลอดภัย (Protection of Safety Data and Safety Information)

ข้อ ๑๖ องค์กรด้านการบินพลเรือนต้องดำเนินการดังต่อไปนี้ เพื่อส่งเสริมให้เกิดความเชื่อมั่น ในการรายงาน ซึ่งจะส่งเสริมให้มีการรายงานเหตุการณ์ด้านความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง

(๑) จัดให้มีกระบวนการในการจำกัดการเข้าถึงข้อมูลและสารสนเทศด้านความปลอดภัย ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับระบบการรายงานเหตุการณ์ด้านความปลอดภัยภาวะบังคับและภาคสมัครใจของตน

(๒) พินิจข้อมูล สารสนเทศ และแหล่งที่มาของข้อมูลด้านความปลอดภัยของระบบในข้อ ๗ และระบบในข้อ ๑๕ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของสำนักงาน

หมวด ๖

ช่องทางการรายงานข้อมูลเหตุการณ์ด้านความปลอดภัย (Notification and Reporting of Occurrence)

ข้อ ๑๗ การแจ้งและการรายงานข้อมูลเหตุการณ์ด้านความปลอดภัยตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๕ ข้อ ๘ ข้อ ๙ ข้อ ๑๐ ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๒ แล้วแต่กรณี ให้ดำเนินการผ่านช่องทางตามรูปแบบและรายการ ตามที่กำหนดไว้ในภาคผนวก ข แนบท้ายข้อกำหนดนี้ หรือรูปแบบอื่นที่ได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการสำนักงาน การบินพลเรือนแห่งประเทศไทย

ประกาศ ณ วันที่ ๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๒

(นายจุฬา สุขมานพ)

ผู้อำนวยการสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย

ข้อ ๑๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อกำหนดของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย ฉบับที่ ๔๙ ว่าด้วยการรายงานเหตุการณ์ด้านความปลอดภัยในการบิน พลเรือน